

Danielåsen**

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Grane
Kartblad: 1926 III
UTM: Ø:437454, N:7271243
H.o.h.: 300-500moh
Vegetasjonssone: Alpin

Prosjektilhørighet: Statskog 2005, DP3
Inventør: SRE, SRE
Dato feltreg.: 06.09.05,
Areal: 4617 daa

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Danielåsen ligger på åspartiene nord for Austervefsn ca 10 km nordøst for Trofors i Grane kommune. Nordgrensen for området går langs kommunegrensen mellom Grane og Hattfjelldal i Øst.

Området er et velarondert åsparti med relativt stor variasjon i vegetasjon- og skogtyper. På vestsiden dominerer glissen og lavproduktiv furuskog med økende graninnslag mot toppen. Noe småvokst bjørk inngår i busksjikt. Vegetasjonen er fattig, og er på furumark dominert av røsslyng-blokkebær med små fragmenter av lavfuruskog på toppen av veldrenerte småkoller og rygger. I lisidene opp mot åskammen inngår fattig blåbærgranskog. Området har en stor andel fattig fastmattemyr. På østsiden dominerer frodig og produktiv granskog, påvirket av marmorårer i grunnen. Åpne partier har stort innslag av bjørk, samt en del spredte rogn og seljer. Vegetasjonen er en mosaikk av frodig sigevannspåvirket høgstaudekog, mindre rikmyrer og overganger mot lågurt- og kalklågurtskog på grunnlendte marmorrygger. Fattigere blåbærgranskog finnes stedvis på mer veldrenerte partier.

Tidligere omfattende gjennomhogster på hele arealet, samt stedvis nyere hogstinngrep, har ført til betydelig redusert tetthet av viktige nøkkelelementer og et tydelig kontinuitetsbrudd. Dette har gitt store effekter på artsmangfoldet, som er tydelig utarmet og temmelig fattig når det gjelder lav og vedboende sopp. Mest interessant for biologisk mangfold er områdets stedvise kalkrike berggrunn. Her er karplantefloraen rik og frodig, med enkelte krevende mykorrhizasopp, vokssopp og rødskivesopp.

Området fanger opp den typiske mosaikken mellom fattige og rike skogtyper i regionen. I tillegg til verdiene i det avgrensede kjerneområdet (kalkpåvirket høybonitets granskog), er innslaget av furuskog med naturskogskvaliteter langs myrene i vest et positivt trekk ved området. Lite påvirket furuskog er meget sjeldent i landskapet og lite fanget opp innenfor verneområder i regionen.

Av de påpekte manglene ved dagens skogvern (Framstad 2002, 2003), oppfyller Danielåsen det generelle kriteriet "intakte forekomster av rike skogtyper" og den regionale mangelen "høgstaudekog" relativt godt på cirka halve arealet.

Området scorer høyt på rikhet og variasjon, men dårligere på kriterier knyttet til skogtilstanden. Totalt sett vurderes området som regionalt verneverdig (**).

Feltarbeid

Feltarbeidet ble utført på en dag av Sigve Reiso. Hele undersøkelsesområdet ble gjennomgått med vekt på de minst påvirkede arealene.

Tidspunkt og værets betydning

Registreringen ble foretatt i begynnelsen av september og skulle være et gunstig tidspunkt mhp. både lav, karplanter og sopp. Været var dårlig (mye regn) noe som førte til at enkelte artsgrupper ble dårligere ettersøkt (eks knappenåslav).

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området er valgt ut av Fylkesmannen i Nordland, DN og Statskog SF i forbindelse med opptrappingen av skogvernet.

Undersøkelsesområdet (kalt Danielåsen), inkluderer et større areal langs østsiden av Danielåsen og vestsiden av Storvassåsen. Innenfor dette undersøkelsesområdet har vi skilt ut to verneverdige områder (Danielåsen og Storvassåsen), mens de resterende mellomliggende arealene (dalbunnen langs Litlvasselve) anses som uinteressant i vernesammenheng (fattig skog med få nøkkelelementer dominerer).

Grensene for verneverdig areal på Danielåsen er i forhold til grensene for undersøkelsesområdet, økt endel mot sør og øst for å fange opp areal med bl.a. naturskog av furu.

Tidligere undersøkelser

Den rike granskogen på den østvendte halvdel av åsen er tidligere kartlagt som hensynsområde i forbindelse med nøkkelbiotopregistreringer i området (Lie 2002).

Beliggenhet

Danielåsen ligger på åspartiene nord for Austervefsn ca 10 km nordøst for Trofors i Grane kommune. Nordgrensen for området går langs kommunegrensen mellom Grane og Hattfjelldal i Øst.

Naturgrunnlag

Topografi

Topografien i området er i all hovedsak rolig, og omfatter en slak sørvest- til nordøstgående åsrygg. Mot Litlvasselve lengst sørøst på åsryggen inngår noe brattere partier. Rundt åskammen flater terrenget ut med store myrpartier i mosaikk med skogkledde rygger og småkoller.

Geologi

Berggrunnen i området er dominert av glimmergneiser og glimmerskifer. Flere tynne nord-sørgående marmorærer inngår østsiden av Danielåsen. Løsmassedekket består av et tynt humusdekke vest for åsen og et tynt dekke forvittringsmateriale øst for åsen, med stedvis rygger av vegetasjonsløs marmor i dagen (NGU 2006a, b).

Økologisk variasjon

Området varierer mye både langs fuktighetsgradienten og særlig langs rikhetsgradienten. Skille er markant fra den fattige lavbonitets furuskogen på vestsiden til den høyproduktive rike granskogen på østsiden. Flere eksposisjoner og helningsgrader er representert og variasjonen i området vurderes som stor.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Vegetasjonen i området varierer mye både langs rik/fattig- og tørt/fuktig gradienten. Det går et markert vegetasjonsskille langs toppen av åskammen.

På vestsiden dominerer glissen og lavproduktiv furuskog med økende graninnslag mot toppen. Noe småvokst bjørk inngår i busksjikt. Vegetasjonen er fattig, og er på furumark dominert av røsslyng-blokkebær med små fragmenter av lavfuruskog på toppen av veldrenerte småkoller og rygger. I lisidene opp mot åskammen inngår fattig blåbærgranskog. Området har en stor andel fattig fastmattemyr, bl.a med rome, bjønnskjepp og duskull.

På østsiden dominerer frodig og produktiv granskog, påvirket av marmorærer i grunnen. Åpne partier har stort innslag av bjørk, samt en del spredte rogn og seljer. Vegetasjonen er en mosaikk av frodig sigevannspåvirket høgstaudeeskog, mindre rikmyrer og overganger mot lågurt- og kalklågurtskog på grunnlendte marmorrygger. Høgstaudegranskog, kalkskog og rikmyr er oppført som truede vegetasjonstyper i hhv. kategoriene hensynskrevende (LR) (høgstaudeeskog) og noe truet (VU) (kalkskog og rikmyr) (Fremstad & Moen 2001). Fattigere blåbærgranskog finnes stedvis på mer veldrenerte partier. Typiske arter på konkave partier er kranskonvall, trollbær, skogstorkenebb, mjødurt, tyrihjel, skogmarihånd, turt og firblad. På mer grunnlendte partier inngår teiebær, taggbregne og hengeaks. Langs fuktig og på småmyrer finnes arter som breimyrull, gulstarr, svarttopp, bjønnbrodd, dvergjamne, jåblom og gulsildre.

Skogstruktur og påvirkning

Skogen i hele området er preget av tidligere gjennomhogster, trolig i flere omganger. Furuskogen på vestsiden av åsen har svakt naturskogspreget med spredte forekomster av læger, gadd og gamle trær. Liggende død ved forekommer stort sett som ferske vindfall eller godt nedbrutte stokker. Læger i midlere nedbrytningsstadier er tydelig underrepresentert, og dette gjenspeiler et markert brudd i kontinuiteten. I de mer grandominerte partiene i liene og langs toppen av åsen, er skogen småvokst og svakt sjiktet. Død ved av gran finnes stort sett bare som ferske læger. Få graner er virkelig gamle. Enkelte gamle furutrær og grove gamle furulæger finnes spredt i dette partiet. Selektiv hogst og vanskelige foryngelsesforhold har trolig ført til dagens grandominans.

I øvre deler av lisiden, på østsiden av Danielåsen, er skogen godt sjiktet med mye løv i undersjiktet. Stedvis finnes åpne treløse høgstaudeenger uten særlig foryngelse. Det er spredt med død ved av gran, med dominans av ferske læger og enkelte gadd. Få trær er virkelig gamle. Stedvis finnes en del både læger og gadd av bjørk, særlig på de mest produktive arealene. Påvirkningen blir gradvis større nedover i lisiden. Flere nyere gjennomhogster og enkelte småflater i mosaikk med felter av gammelskog preger skogbildet. På areal påvirket av gjennomhogst er mesteparten av den hogstmodne skogen tatt ut. Enkelte granholt, en del løv, og yngre gran er satt igjen slik at "flatepreget" blir redusert og rotkontinuiteten til en viss grad er opprettholdt.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Danielåsen. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Danielåsen N

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog
BMVERDI: A
Areal: 444,8daa

UTM: Ø: N:
Hoh: 440-500 moh

Østvendt øvre del av lise med dominans av frodig høgstaudegranskog-kalkskog på marmorære. Omfatter den eldste granskogen på Danielåsen. Skogen er godt sjiktet med god aldersspredning. Skogbildet er åpent med flere treløse høgstaudeenger. Det finnes en del ferske læger av gran. Løvinnslaget er høyt, med jevnt innslag rogn, selje og bjørk i undersjiktet. Stedvis har bjørkeskogen gått i oppløsning med en del stående og liggende død ved. Få signalarter knyttet til død ved er registrert. To kalkkrevende mykorrhizasopp er registrert i området. Området vurderes som nasjonalt viktig (A) på bakgrunn av dominans av eldre kalkpåvirket granskog.

Artsmangfold

Tidligere omfattende gjennomhogster på hele arealet, samt stedvis nyere hogstinngrep, har ført til betydelig redusert tetthet av viktige nøkkelementer og et tydelig kontinuitetsbrudd. Dette har gitt store effekter på arts mangfoldet, som er tydelig utarmet og temmelig fattig når det gjelder lav og vedboende sopp. Karakteristisk er forekomst av noen få arter i små populasjoner spredt utover arealet. Svartsonekjuke er den mest hyppig forekommende råtevedsoppen, med flere funn på både gran og furu. Lavarter i Lobarion-samfunnet finnes spredt på rogn og seljer på de mest produktive delene av østlia.

Mest interessant for biologisk mangfold er områdets stedvise kalkrike berggrunn. Her er karplantefloraen rik og frodig, med flere krevende mykorrhizasopp, vokssopp og rødskivesopp. På de rikeste partiene ble arter som *Entoloma caesiocinctum* (DC), spiss vokssopp (DC), fibret slørsopp og rosaskiveslørsopp (DC) registrert. Enkelte av disse er gode kalkindikatorene. Jordboende sopp ble relativt overfladisk ettersøkt, og potensialet for flere krevende arter regnes som stort. Rik granskog er generelt en artsrik skogtype karakterisert av en rekke krevende og rødlistede markboende sopp.

Danielåsen (inkl. Stovassåsen i nordøst) har trolig noe verdi for vilt, i kraft av å være et større gammelskogsområde med flekkvis rik og frodig vegetasjon. Lavskrike ble observert på matsøk i området.

Tabell: Artsfunn i Danielåsen. Kolonnen Totalt antall av art summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen Funnet i kjerneområde henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Busk- og bladlav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lungenever		20	1 ₂₀
	<i>Lobaria scrobiculata</i>	Skrubbenever		20	1 ₂₀
Skorpelav	<i>Chaenotheca gracillima</i>	Langnål		1	1 ₁
	<i>Cyphelium inquinans</i>	Gråsobeger		1	1
	<i>Pyrrhospora elabens</i>			2	1 1
Sopp markboende	<i>Cortinarius calochrous</i>	Rosaskiveslørsopp	DC	1	1 ₁
	<i>Cortinarius glaucopus</i>	Fibret slørsopp		1	1 ₁
	<i>Entoloma caesiocinctum</i>		DC	5	1 ₅
	<i>Hygrocybe insipida</i>	Liten vokssopp		1	1 ₁
	<i>Hygrocybe persistens</i>	Spissvokssopp	DC	1	1 ₁
Sopp vedboende	<i>Chaetoderma luna</i>	Furuplett		1	1
	<i>Climacocystis borealis</i>	Vasskjuke		1	1 ₁
	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Svartsonekjuke	DC	5	1 1 1 1 1 ₁
	<i>Pseudographis pinicola</i>	Gammelgranskål	DC	1	1 ₁

Avgrensning og arrondering

Området er godt arrondert åsparti som fanger med intakte gradienter fra dalbunnen på begge sider. Mot nord er grensen trukket mot fattigere høyere liggende skog og treløse høydedrag. I øst, vest og sør er grensene trukket mot gradvis mer påvirket skog, slik at hele åsryggen med gradienter ned mot Svartvasselva i vest og Litlvasselva i øst blir inkludert.

Vurdering og verdisetting

Danielåsen er et velarondert åsparti med stor variasjon i vegetasjon- og skogtyper. Området fanger opp spennet mellom fattige og rike skogtyper, typisk for dette høydelaget i regionen. I tillegg til verdiene i det avgrensede kjerneområdet (kalkpåvirket høybonitets granskog), er innslaget av furuskog med naturskogskvaliteter langs myrene i vest et positivt trekk ved området. Lite påvirket furuskog er meget sjeldent i landskapet og lite fanget opp innenfor verneområder i regionen.

Skogbildet er preget av tidligere hard hogstpåvirkning og stedvise ferske gjennomhogster på granboniteter, noe som gir seg utslag i få nøkkelementer og et fattig arts mangfold knyttet til død ved. Dette er klare negative trekk.

Langs marmorårer på østsiden av åsen finnes relativt store areal med kalkpåvirket flora, dominert av høgstaudekog, med overganger mot rik lågurtskog-kalkskog og små rikmyrer. Høgstaudegranskog, kalkskog og rikmyr er alle oppførte som truede vegetasjonstyper. Enkelte krevende mykorrhizasopp, vokssopp og rødskivesopp er registrert i området og potensialet for flere arter regnes som relativt stort. Rik flora dekker relativt store areal, og er en betydelig verdi ved området.

Av de påpekte manglene ved dagens skogvern (Framstad 2002, 2003), oppfyller Danielåsen det generelle kriteriet "intakte forekomster av rike skogtyper" og den regionale mangelen "høgstaudekog" relativt godt på rundt 30-40% av arealet, samt kalkskog på begrensede areal.

Området scorer høyt på rikhet og variasjon, men dårligere på kriterier knyttet til skogtilstanden. Særlig er kombinasjonen gammel furuskog og rik granskog sjeldent forekommende i verneområder i regionen. Totalt sett vurderes området som regionalt verneverdig (**).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Danielåsen. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørt-het	Dødved mengde	Dødved kont.	Gamle bar- trær	Gamle løvtrær	Gamle edel- løvtrær	Treslags- fordeling	Varia- sjon	Rik- het	Arter	Stør- relse	Arron- dering	Samlet verdi
1 Danielåsen N	**	**	*	*	*	-	*	**	***	**	-	-	***
Totalt for Danielåsen	*	**	*	*	*	-	**	***	***	**	*	***	**

Referanser

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Branderud, T. E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet. - NINA oppdragsmelding 769. 9pp.

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. og Brandrud, T.E., 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. Fagrapport 54, NINA. 146 s.

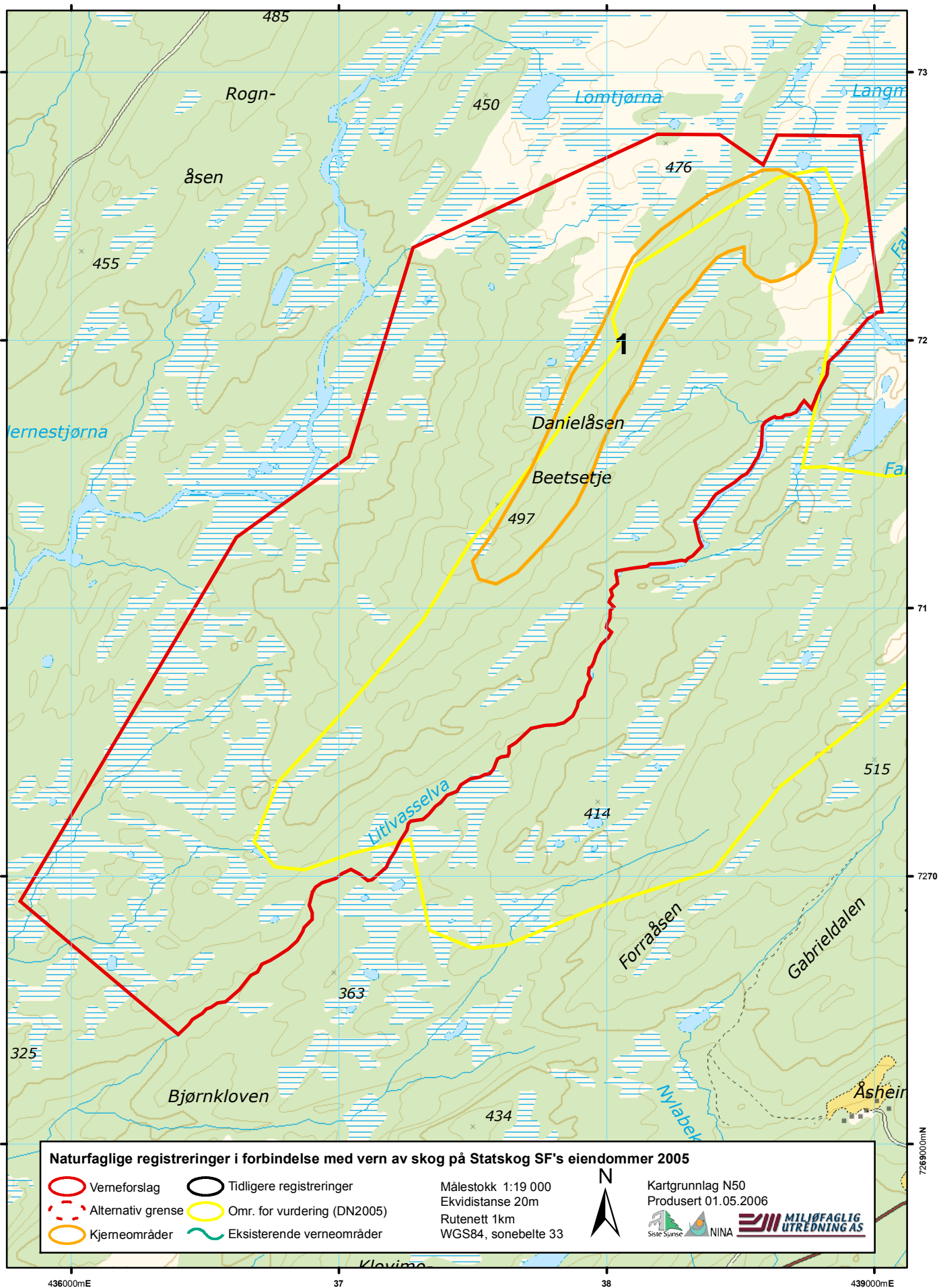
Fremstad, E. & Moen, A. (red.) 2001. Truete vegetasjonstyper i Norge. - NTNU Vitenskapsmuseet Rapp. bot. Ser. 2001-4: 1-231.

Lie, M. H. 2002. Nøkkelbiotoper og hensynsområder i statskoger i Grane kommune, Nordland fylke. Prevista AS.

Moen, A., 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.

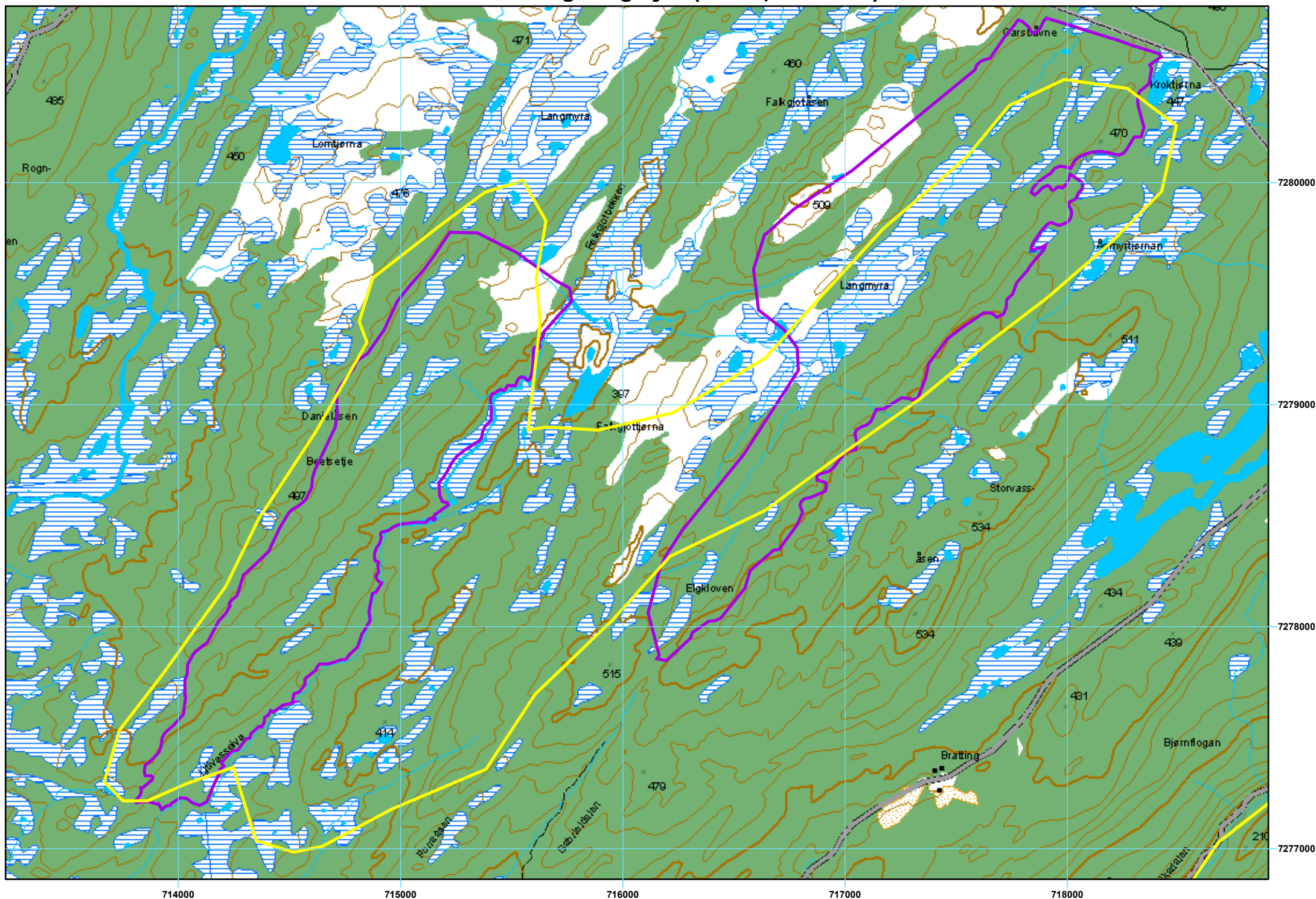
NGU 2006a. Berggrunnen i Norge N250: www.ngu.no/kart/bg250/

NGU 2006b. Kvartærgeologiske kart: www.ngu.no/kart/losmasse/

Danielåsen og Langmyra (Grane, Nordland)

Målestokk 1:20 541

Bilder fra området Danielåsen

Gammel fattig furuskog med noe gadd og læger langs myrene lengst vest i området. Foto: Sigve Reiso

Rik og frodig vegetasjon langs marmorærer på østsiden av åsen. Foto: Sigve Reiso

Frodig høgstaudegranskog med endel bjørk i kjeneområde 1. Foto: Sigve Reiso

Ferske gjennomhogster lengst øst i området. Foto: Sigve Reiso